

Verksamhet

Djurhållning

Beslut om föreläggande

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) förelägger er med stöd av 49 § i djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland att:

1. Djuren ska rengöras och därefter fortlöpande hållas tillfredsställande rena.
Tidsfrist: Genast efter delgivning av beslutet.
2. Se till att foder som ska ges till djuren håller god hygien.
Tidsfrist: Genast efter delgivning av beslutet.
3. Se till att inredning i ungdjursstallet justeras så att det ej orsakar tryck och obehag när djuren ska äta.
Tidsfrist: Senast två veckor efter delgivning av beslutet.
4. Genomför nödvändiga reparationer så att stallar och ladugårdar som används för djurhållning är i gott skick och inte riskerar att skada djuren.
Tidsfrist: 01.01.2026
5. Se till att stallar och ladugårdar som används för djurhållning rengörs ordentligt minst en gång per år.
Tidsfrist: 01.10.2025

ÅMHM ska informeras när åtgärderna är utförda.

Ifall åtgärderna enligt punkt 4 eller 5 ovan inte utförs inom den utsatta tidsfristen kommer myndigheten att överväga att förbjuda djurhållningen i denna lokal.

Detta beslut ersätter tidigare beslut i ärendet.

Motivering

1. Vid alla tidigare inspektioner har djurhållaren haft flertalet mjölkkor som var mycket smutsiga med gödselpansar på låren och under magen. Så var även fallet vid inspektionen den 6.5.2025, då tre av djuren hade gödselpansar på låren. Djurhållaren har i svar på hörande angett att djuren nu ska gå ut på bete och således kommer att bli rena av det, men det framkommer ej att några åtgärder för att säkerställa djurens kontinuerliga renhet har vidtagits.

Att djur hålls tillfredsställande rena är en grundförutsättning för en god djurvälstånd. När väta, urin, avföring eller lera trängt igenom pälsens naturliga skydd mjukas huden upp och kommer samtidigt i direkt kontakt med fukt och bakterier. Detta kan leda till obehag såsom ökad känslighet för kyla, hudirritationer såsom klåda och sveda samt ökad risk för inflammationer och infektioner i området. För mjölkkor är det särskilt viktigt att ha god juverhygien för att förebygga mastit som är förenad med smärta och lidande för djuret. Det finns en stark koppling mellan en god hygien på djurens liggplatser och förekomst av mastiter. Blöt och smutsig päls tappar även sin förmåga för termoreglering.

Bundna djurs renhet är synnerligen viktigt då dessa inte kommer åt kroppsdelar på samma sätt som lösgående djur och de kan varken välja alternativa liggplatser eller klia sig mot föremål så som borstar eller träd.

Gödselpansar klumpar ihop pälsen vilket stramar åt huden och orsakar smärta och obehag för djuret. Att ligga på hårda, ojämna gödselpansar ökar risken för liggsår och orsakar smärta och obehag.

Djur skall hållas tillfredsställande rena.¹

Djur skall skyddas mot onödigt lidande, stress och sjukdom. De skall hållas och skötas på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa.²

2. Vid tidigare inspektioner har det funnits mögel och fågelträck i fodret som ges till ungdjuren, även främmande föremål som stenar/grus, träbråte och plastsopor har funnits på foderbordet vilket djuren riskerar att få i sig när de äter. Vid inspektionen den 6.5.2025 har en del av bråtet avlägsnats, så även gruset, men fodret är delvis möjligt och flera onödiga samt smutsiga föremål finns kvar på foderbordet. Djurhållaren anger i svar på hörande att foderbordet kommer att städas och fodret kommer kontrolleras regelbundet, men det framkommer ej av hörande att åtgärder har vidtagits.

Foder som är möjligt, luktar illa eller är kontaminerat av skadedjur eller avföring från djur kan orsaka allvarliga sjukdomar och i värsta fall död hos djuret som förtär det. Därför är det väldigt viktigt hur man förvarar foder och att man håller god hygien även vid utfodringsplatser och kring de

¹ Djurskyddsförordning (1998:96), 1 §

² Djurskyddsförordning (1998:96), 1 §

redskap som används vid utfodring. Foderplatser bör hållas rena från främmande föremål och material som riskerar att följa med i fodret när djuret äter. Balplast, grus, metallbitar eller annat som djuret får i sig som inte är foder kan orsaka allvarliga skador på djurets inre organ som är förenat med kraftig smärta.

Djur skall skyddas mot onödigt lidande, stress och sjukdom. De skall hållas och skötas på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa.³

Djur skall dagligen ges foder av god hygienisk kvalitet i tillräcklig mängd och av lämplig struktur. Fodergivan skall garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel som främjar en god hälsa för djuren och förebygger hälsostörningar.⁴

3. Nackbommen i ungdjursstallet orsakar tryck och skav på djurens nackar när de äter, vid tidigare inspektioner, samt inspektionen den 6.5.2025, kunde konstateras att flera djur har aktiva skavsår på sina mankar efter tryck från just denna. Djuren har omgrupperats efter storlek för att avhjälpa problemet och det har hjälpt delvis, men inte i tillfredsställande utsträckning. I svar på hörande skriver djurhållaren att nackbommen ska ändras till en som är bättre anpassad för djuren, men det framkommer ej från hörandesvaret att åtgärder har vidtagits.

Bommen över foderbordet fyller en viktig funktion i att förhindra att djuren tar sig upp på foderbordet, men som den sitter nu orsakar den onödigt tryck och skav på djurens nackar när de ska äta då den sitter för lågt. Då djuren inte har något annat val än att stå på det viset när de ska äta kommer de inte undan detta obehag. Skavet kan dessutom förvärras till sår, vilka kan släppa in infektioner genom huden och på så vis orsaka sjukdom. Risk för skav och tryck ökar om djuren måste sträcka sig långt ut på foderbordet för att komma åt foderrester längre bort, om fodret inte läggs fram tillräckligt ofta.

Djur skall hållas och skötas i en god miljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa.⁵

Djur skall behandlas väl och med fasta skötselrutiner samt skyddas mot

³ Djurskyddsförordning (1998:96), 1 §

⁴ Djurskyddsförordning (1998:96), 3 §

⁵ Djurskyddsförordning (1998:96), 1 §

onödigt lidande, stress och sjukdom.⁶

Inredning och övrig utrustning får inte otillbörligt inskränka djurens rörelsefrihet eller annars verka störande på dem.⁷

4. Vid inspektion har man kunnat konstatera att mjölkornas stall är i dåligt skick och i stort behov av omfattande reparationer, bland annat av innertaket som på flera platser har hål där plåten rostat sönder, fönsterrutor som är trasiga, båsavskiljare och galler som är trasiga med mera. Djurhållaren har tidigare sagt att stallet ska tas ur drift från och med årsskiftet 2025/2026 och inte längre användas för djurhållning, men vid inspektionen den 6.5.2025 informerar han myndigheten om att djurhållningen sannolikt kommer fortsätta bedrivas i detta stall i flera år till. Djurhållaren skriver i hörandesvar att det är planerat underhåll och grundlig rengöring av stallet i sommaren som kommer, men åtgärder har ännu inte vidtagits.

Byggnader som förfaller och där endast provisoriska lösningar används för att upprätthålla deras funktion utgör en fara för djur, i synnerhet när djuren är stora och tunga, då dessa kräver stabila konstruktioner som inte riskerar att gå sönder. Trasiga väggar och innertak är dessutom mycket svåra att hålla acceptabelt rena. Normalt ska trasig inredning eller trasiga väggar, tak mm. repareras skyndsamt eller åtminstone i samband med den årliga rengöringen av hela stallutrymmet. Det framkom tydligt vid inspektionen att det regelbundna underhållet av stallets skick hade försummats under lång tid.

Stall och utrymmen för lösgående och uppbundna djur skall hållas i gott skick och vara utformade så att de inte skadar djuren. Inredning och övrig utrustning får inte otillbörligt inskränka djurens rörelsefrihet eller annars verka störande på dem.⁸

5. Mjölkornas stall, och särskilt innertaket, har inte rengjorts grundligt under en mycket lång tid. Gammal inredning och annat löst material/bråte som förvarats på innertakets bjälkar har gjort att det är omöjligt att få det

⁶ Djurskyddsförordning (1998:96), 1 §

⁷ Djurskyddsförordning (1998:96), 5 §

⁸ Djurskyddsförordning (1998:96), 5 §

rent. Vid inspektionen den 6.5.2025 kunde tjocka lager damm, spindelnät och annan smuts ses vilket vittnar om att städning ej genomförts ordentligt under det gångna året. På flera ställen i stallen förvaras onödiga, mycket smutsiga föremål, som exempelvis gamla mattor eller inredning. Dessa föremål utgör dels en hygienrisk i sig, men gör även en ordentlig rengöring av stallen omöjligt.

Djurstallets renlighet är ytterst viktig för djurens mentala och fysiska välmående. I ett smutsigt stall sprider sig dessutom lättare smittsamma sjukdomar, vilket utsätter djuren för onödigt lidande. Att hålla förvaringsutrymmet tillfredställande rent är även en förutsättning för en god luftkvalité.

För att kunna garantera en godtagbar renhet i ett djurstall behöver man dels rengöra kontinuerligt, men för att detta ska kunna ge effekt behöver stallen även rengöras grundligt en gång per år, när djuren inte befinner sig på plats så att allt strö och all lös inredning kan tas ut och golv, väggar, tak och inredning kan rengöras grundligt.

Stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall hållas rena. Stallutrymmen skall rengöras och utgödslas minst en gång dagligen, om inte systemet för djurhållningen är uppbyggt för andra rutiner som också ger god hygien, t.ex. djupströbädd. Ströbäddar och ströade liggplatser skall hållas torra och strömedlet skall ha god hygienisk kvalitet. Vid kontinuerlig uppfödning skall stallen eller stallavdelningen rengöras noggrant minst en gång per år.⁹

Tillämpad lagstiftning

Djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland
Djurskyddsförordning (1998:96)

Bakgrund

⁹ Djurskyddsförordning (1998:96), 5 §

Den 24.08.2023 inkom en anmälan om misstanke om vanvård av nötkreatur.

Den 01.09.2023 utfördes en inspektion där brister konstaterades.

Den 05.09.2023 skickades inspektionsprotokollet för hörande.

Den 17.10.2023 inkom djurhållarens svar på hörande.

Den 08.11.2023 utfördes en uppföljande inspektion där bristerna kvarstod.

Den 1.12.2023 delgavs djurhållaren ett föreläggande om vidtagande av åtgärder.

Den 7.3.2024 utfördes en uppföljande inspektion där vissa brister var åtgärdade och andra kvarstod helt eller delvis.

Den 31.10.2024 utfördes en förannmald uppföljande inspektion där vissa brister var åtgärdade och andra kvarstod helt eller delvis.

Den 18.11.2024 skickades inspektionsprotokollet för hörande.

Den 8.12.2024 inkom djurhållarens svar på hörande.

Den 2.1.2025 skickades hörande avseende villkorlighet.

Den 24.1.2025 inkom djurhållarens svar avseende villkorlighet.

Den 7.2.2025 utfördes en oanmald uppföljande inspektion där vissa brister var åtgärdade och andra kvarstod helt eller delvis.

Den 11.2.2025 skickades inspektionsprotokollet för hörande.

Den 28.2.2025 inkom djurhållarens svar på hörande.

Den 10.3.2025 utfördes en uppföljande inspektion där vissa brister var åtgärdade och andra kvarstod helt eller delvis.

Den 21.3.2025 skickades inspektionsprotokollet till djurhållaren.

Den 28.3.2025 delgavs djurhållaren ett föreläggande om vidtagande av åtgärder.

Den 6.5.2025 utfördes en uppföljande inspektion där vissa brister var åtgärdade och andra kvarstod helt eller delvis.

Den 12.5.2025 skickades inspektionsprotokollet till djurhållaren för hörande.

Den 1.6.2025 inkom djurhållarens svar på hörande.

Avgift

Totalt 270 €. Myndighetens handläggningstid för ärendet uppgår till 3 timmar sedan senaste beslutet.

För handläggning av ärendet uppbärs en avgift om 90 euro per arbetad timme enligt avgiftstabell 9 i Ålands landskapsregerings beslut om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Taxan finns på amhm.ax/avgifter.

Besvär och tillämpning av beslutet

Detta beslut kan överklagas till Ålands förvaltningsdomstol. Besvärshanvisning bifogas. Detta beslut måste tillämpas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen beslutar annat.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Erica Danielsson
Sektionschef
Beslutande

Annett Pfeifer
Praktiserande veterinär
Föredragande

Bilaga

1. Besvärshanvisning
2. Faktura (ej vid e-faktura)